

Kayseri ve Eskişehir tayyare fabrikalarına mütedavil sermaye verilmesi hakkında kanun

(Resmî Gazete ile neşir ve ilân : 15/VII/1938 - Sayı : 3960)

No.
3526

Kabul tarihi
28 - VI - 1938

BİRİNCİ MADDE — Millî Müdafaa vekilliğince tayin olunacak esaslar daire-sinde Devlet dairelerinden, Türk Hava kurumundan, sermayeleri Devlete aid fabrika ve müesseselerden veya dışarıdan siparişler almak ve bu siparişler dolayısıyla her türlü ticarî muamelâta ve bunlardan mütevelid taahhüdata girişmek için Kayseri ve Eskişehir tayyare fabrikaları müdürlüklerine salâhiyet verilmiştir.

İKİNCİ MADDE — Birinci maddede yazılı mütedavil sermayelerle görülen işler Divanı muhasebatın vizesine, arttırma ve eksiltme ve muhasebei umumiye kanunları hükümlerine tâbi değildir. Ancak mütedavil sermaye ile görülen işlerden mütevellid irad ve masraflar için malî yılın hitamından itibaren nihayet dört ay içinde bir kıta bilânço tanzim edilerek Divanı muhasebat ile Maliye vekâletine tevdi olunur. Divanı muhasebat ve Maliye vekâletince muvakkaten tayin olunacak birer mütehassıs murakib marifetile bu bilânçolar nihayet bir ay içinde tedkik olunduktan sonra birer sureti hava bütçesinin müteakib sene bütçe lâyihasma raptedir.

ÜÇÜNCÜ MADDE — Fabrikalarda mütedavil sermaye hesabına yapılacak işlerde aşağıda yazılı esaslar tatbik olunur:

a - İşçilik ücret ve yevmiyeleri mütedavil sermayeden ödenir. Ancak fennî sebeplerle derhal fabrikaların diğer işlerinden tefriki kabil olamayacak hallerde işçilik ücret ve yevmiyelerinin muvakkaten Millî Müdafaa vekâletinin (hava kısmı) bütçesinden ödenmesi caizdir. Bu takdirde mütedavil sermaye hesabına yapılan sarfiyat bilâhare hesap ve tefrik edilerek malî yıl sonunda bu hesabdan Maliyeye iade olunur.

b - Mütedavil sermaye işlerinde kullanılacak her nevi mamûl, yarı mamûl ve iptidaî maddeler mütedavil sermaye hesabından temin ve tedarik edilir. Ancak müstacel işlerde veya fennî zaruretler karşısında fabrikaların depolarından mütedavil sermaye hesabına muvakkaten malzeme ve iptidaî maddeler verilebilir. Şu kadar var ki, bunların yerine bilâhare aynen Millî Müdafaa vekâletinin kabul edeceği muadil kıymette diğer malzeme veya iptidaî maddeler mütedavil sermaye hesabından ticarî şekilde tedarik edilerek fabrikaların depolarına iade olunur.

c - Mütedavil sermaye işlerinde kullanılacak her türlü makine, alât, edevat ve takımlar mütedavil sermaye hesabından temin ve tedarik edilir.

Ancak fennî zaruretler karşısında fabrikaların mevcut tesisat, alât, edevat ve takımları da mütedavil sermaye işlerinde kullanılabilir. Şu kadar var ki, yapılan işler ve bu işler için kullanılan makine, alât, edevat ve takımlara göre fabrikaların umumî amortismanlarından nisbî bir hisse tefrik ve mütedavil sermaye işlerinin maliyet fiatlarına ilâve olunur.

Bu suretle hâsıl olacak amortisman hisseleri malî yıl sonunda mütedavil sermaye hesabından Maliyeye verilir.

d - Mütedavil sermaye işlerine aid olup yukarıdaki fıkralarda yazılı olmayan iş-

letme ve idare masrafları fabrikaların umumî bütçe işlerinden ayrılmaları kabil olduğu takdirde mütedavil sermaye hesabından ödenir.

Ancak tefrik kabil olmayacak hallerde bu nevi masraflar bidayeten umumî bütçeden verilmekle beraber bilâhare mütedavil sermaye hesabına yapılan işlere mukabil masraflardan nisbî bir hisse hesab ve tahakkuk ettirilerek malî yıl sonunda bu hesabdan Maliyeye verilir.

DÖRDÜNCÜ MADDE — Fabrikaların depolarında mevcut ham, yarı mamûl, mamûl malzeme ve eşyadan ordu için lüzumu olmadığı usulen kararlaştırılmış ve piyasada satılmaları mümkün olanlarının mahallî en büyük mal memuru ile fabrika direktörlükleri tarafından seçilecek piyasaya vâkıf birer memurdan mürekkebe bir heyet marifetile tahmin ve takdir edilecek maliyet fiatları üzerinden mütedavil sermaye hesabına devrolunması ve bu hesabdan Millî Müdafaa vekâletinin muvafakatile ticarî şekillerde satılması caizdir.

BEŞİNCİ MADDE — Mütedavil sermayelerin devrinden hâsıl olacak kârlar, mütedavil sermayeler azamî elliser bin liraya balığ oluncaya kadar, her malî yıl nihayetinde bu sermayelere ilâve edilmek suretile ve sermayelerle birlikte müteakib seneye devrolunur.

MUVAKKAT MADDE — 1938 malî yılı Millî Müdafaa vekâleti (Hava kısmı) bütçesinin 941 nei levazım ve teçhizatı harbiye ve fenniye fashındaki tahsisattan (20 000) liraya kadarı Millî Müdafaa vekâletince tefrik edilecek mikdarlarda mütedavil sermaye olarak bu kanunda yazılı fabrikalara verilebilir.

ALTINCI MADDE — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

YEDİNCİ MADDE — Bu kanunun hükümlerini icraya Millî Müdafaa ve Maliye vekilleri memurdur.

7 temmuz 1938

<i>Cümhuriyet Reisliğine yazılan tezkerenin tarih ve numarası</i>	:	29 - VI - 1938 ve 1/1124
<i>Bu kanunun neşir ve ilânının Başvekilliğe bildirildiğine dair Cümhur Reisliğinden gelen tezkerenin tarih ve numarası</i>	:	7 - VII - 1938 ve 4/585
<i>Bu kanunun müzakerelerini gösteren zabılların cild ve sayfa numaraları</i>	:	Cild Sayfa 26 290,398,435:436,439,461:464